

A BANYÁSZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre . . . 12 K. || Félévre . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
Szorakoztató és kiadóhivatal:
Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II. em.
TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Milyen világnyelvet tanuljon a magyar bányász és kohász szénbányászatunkra való tekintetből.

Érdeklődéssel olvastam a „Bányászati és Kohászati Lapok“ f. évi 2-ik számában Altnéder Ferenc: „Idegen nyelvek és a hazai szénbányászat“ s ugyanezen szaklap 3-ik számában, bizonyára fentinek hatása alatt Bolemann Géza által írt „Az angol nyelv tanítása a főiskolán“ című cikkeket, melyeket annyira időszerűeknek és nagyjelentőségűeknek tartok, hogy megvitásuknak élenkítéséhez — nem polemia-keresésből — 28 éves praxisom tapasztalataival magam is hozzászóllok.

Azon előnyökről, sőt szükségéről, melylyel az idegen nyelvek tanulása, illetőleg tudása jár, felesleges ugyan okokat s bizonyítékokat fölhozni, szakunk szempontjából mégis utalok Chorin Ferencnek, az „Orsz. magyar bányászati és kohászati egyesület“ 1905. szept. 24-én Budapesten tartott közgyűlésén, „a bányászati főiskola kérdése“ megvitatása alkalmából mondott beszédének következő, az életből merített ítéletére: „Társulatunknál sok mérnök működik, mind Selmechbányán végeztek s mondhatom, képzettségükről csak elismerőleg nyilatkozhatom, mert mindazok az urak, akik nálunk működnek, abszolúte nem csekélyebbek, mint a külföldiek. Ami talán a selmecieknél hiányzik, az a szélesebb látókör, de ez nem az ő hibájuk, mert azt itthon nem lehet megszerezni. A világtapasztalat a külföldi utazások eredménye. Az iskolából kikerült fiatalembernek utaznia kell.“

Ehhez pedig nyelvismeret kell!

Hogy már most melyik világnyelvnek a megtanulása, tehát tudása a legkívánatosabb, leghasznosabb és ugyszólván elengedhetetlen a magyar bányászra vagy kohászra, arról nézetem szerint érdemes beszélni és a praxisból vett tapasztalatokkal a tájékozatlan kezdőknek utmutatással szolgálni, hogy az idegen nyelv tanulására fordított fáradtságos munkájuk minél gyümölcsözőbb legyen.

A technikai fejlettség szempontjából a német, a francia és az angol nemzet az, melyektől akár elmélet, akár annak gyakorlati alkalmazása tekintetében a legtöbbet tanulhatunk s így ezen nemzetek nyelvének a bírása a legajánlatosabb s legalább ezek egyiké-

nek a tudása egy modernül képzett technikusnak föltétlenül szükséges.

Már most önmagától merül föl az a kérdés, melyikkel boldogul legjobban a magyar technikus?

A felelet erre szinte önként adódik s ilyenül a németet jelöli meg.

A világnyelv-tanulás eszméjének megpendítője dr. Lóczy L. tanár és az eszme továbbvivői: Altnéder meg Bolemann e kérdés tárgyalásánál fentemlített cikkeikben abból indulnak ki, mintha bányász-és kohász szaktársaink legalább a német nyelvet tudnák, minélfogva leginkább az angol nyelv tanulása mellett foglaltak állást.

Sajnos, az én tapasztalatom szerint számos kollégám és technikus honfitársam a német nyelvvel bizony nagyon gyöngye lábón áll, mert akárhány alig — sőt egyáltalában nem is — töri azt. Hogy az ilyen nyelvi tudással milyen nehéz a szóbeli érintkezés (pláne a poroszokkal meg szászokkal) és mennyire fáradtságos a könyvből való önművelődés is, azt mindenki — aki idegen nyelvet tanult — nagyon jól ismeri.

Pedig szakembereinknek első sorban a német nyelvet kell tudniok, melyre nemcsak a hazai és szomszédos állami vonatkozások miatt, de szaktekinetből is egyenesen utalva vagyunk.

Amint tudjuk, hazánk ősi bányászkodását a magyarok uralma alatt betelepített németek folytatták, felvirágoztatták s az eddigi bányászati és kohászati sikereinket is a német minták alapján és azok megfelelő alkalmazásával értük el, amihez közrehatott az is, hogy még a közelmúltig szakfőiskolánk németnyelvű volt, miáltal a németül beszélő országok bányászatával és kohászatával szakunk szoros kapcsolatba jött.

Lényegesen hozzájárult ehhez még érceink és szentelepeinknek sok tekintetben az osztrákéhoz és németországiakéhoz való nagy hasonlósága, melynélfogva azok művelése és feldolgozása is hasonló elbánást igényel. Mivel pedig említett országok ugy népszerűségi, mint anyagi tekintetben nálunk jóval hatalmasabbak s egyéb viszonyaiknál fogva is előttünk haladhattak, csak természetes, ha a földrajzilag hozzáink legközelebb álló ezen szomszédainknál keressük tudnivágyásunk kielégítését s az ott tanultakat, példájukon való okulásal ültetjük át hazánkba.

Hogy ez milyen sikerrel történik, azt a legkíválóbb vas- és szénbányáink s az ezekből táplálkozó

„Palace Szálloda“ Budapest, VIII., Rákóczi-ut 43.

A szálloda átlagtermeiben ostéknént kolozsvári Pongrácz Lajos hangversenyez. Elsőrendű magyar és francia konyha. Elsőrendű borok.

UNTERREINER JÁNOS volt sisótrátfüredi vendéglős vezetése mellett.

vasműveink modern berendezései s virágzó üzemei igazolják.

De a németek maguk is tevékeny részt vesznek bányászatunkban, amennyiben kiterjedt és modern vasbányákat tartanak üzemben a Szepességen, míg Erdélyben a brádi aranybányájuk Európa legjelentősebb ilyenemű bányaműve s azonkívül minden nagyobb művüknél is erősen érdekelve vannak.

A német nyelvet, tudásának szükségességére való tekintetből, minden középiskolánkban kötelező tantárggyá tette a kormány; de hát hol az a magyar, aki azt ott beszélni megtanulna? Pedig milyen kár, ha az a kevés is, amit a maturáns a középiskolából hoz, az alma materek küszöbe mögött többnyire feledésbe megy s legföljebb a katonáéknál ébred új életre.

Jellemző a tantervre vagy a tanításra (?), hogy 7—8 év alatt nem bírják ifjaink ezen élőnyelvet megtanulni, de kárhuzatos bűn, azt, amit megtanultak, veszni hagyni, miért is a felső iskolán módot kell nyújtani arra, hogy nyelvi tudásukat kiegészítsék, tökéletesítsék az által, hogy a német nyelvet itt gyakorlatiasan tanítsák és a tanulókat ne elmélettel tömjék — hiszen abból elegendőt hozott a középiskolából, — hanem beszélni megtanítsák.

Aki pedig oly szerencsés, hogy németül máris tud, az választhat a francia (pl. a réalista) vagy az angol nyelv között, mert a 4 évi főiskolai tanfolyam alatt a teljesen idegen nyelvet is meg lehet annyira tanulni, hogy vele a célnak megfelelően boldogulhasson.

Bár a német nyelven ugyszólván minden új és hasznos dolgot, amit a másik két nemzet produkál, úgy írásban, mint gyakorlatban rövid idő multával meg lehet találni, mégis hasznos e nyelvek tudása, mivel segélyökkel a nemzeti gondolkodás és felfogás s a gyakorlat tanulmányozása közvetlenül történhetik, ami rendkívül üdvös arra nézve, hogy ne legyünk teljesen a német szellem uralmának kiszolgáltatva s a más nemzetek bányászati és kohászati produktumainak megismerésével megmeneküljünk az egyoldalúságtól és ezen iparunk fejlesztése, haladása többféle szempontok irányítása által befolyásoltassék.

Eddigelé szén- és vaskobányászatunk és vaskohászatunk fejlődésével igen szép sikereket értünk el; ellenben a fémbányászatunk nemcsak hogy nem bír előretörni, hanem hanyatlik, dacára annak, hogy nem egy fémbányánk került az angolok vagy a franciák kezébe, de ezek sem értek el sikert.

Pedig ismeretes, hogy az angolok milyen kolosszális eredményeket érnek el Transvaalban az aranyérccek cyanid lúgzásával s mégis hazai aranybányászatunk szempontjából szomorúan kell megállapítanunk, hogy ezen eljárással nálunk nem tudtak boldogulni s több évi eredménytelen kísérletezés után az országból kivonultak s pl. Rota Annán a nálunk mindig megnyilvánuló impozáns külső berendezésükön kívül részben összeduult, részben feltáratlan bányát, Tekerőn (Hunyad megye) pedig birói zár alá helyezett művet hagytak hátra, pedig mind a két bányamű életképes lehet, mint ahogy az Tekerőről már be is bizonyosodott, ahol egy agilis magyar vállalat a jelentékeny beruházások dacára (77 km.

drótpálya, aprító, mosó, dusicó berendezés stb.) megtalálja a maga hasznát.)*

De az említett 2 bányamű nem az egyedüli hirdetője az angol vállalkozások sikertelenségének hazánkban, akik ismételt próbálgatások dacára — tudommal — egyetlen virágzó, életképes üzemet sem létesítettek nálunk.

Hasonló sikertelenséggel bányáskodnak nálunk a franciák is. Mi az oka tehát a nem boldogulásnak?

E kérdéssel nagyon érdemes és tanulságos volna széles alapokon foglalkozni; sajnos, én azt csak felszínesen tehetem s a következő okokat állapítom meg:

1. Az előfordulások vérmes megítélése úgy minőségileg, mint mennyiségileg, aminek folyamánya: a) a bányajogositványok — birtokok — drága megszerzése, b) a bánya bőséges föltárását megelőző és termelhetési teljesítményét meghaladó nagy tömegek földolgozására alapított külszíni berendezések létesítése.

2. A költséges kohósításnak figyelmen kívül hagyása (alacsony beváltási árak, kedvezőtlen földrajzi fekvésből eredő nagy fuvarbér).

3. A kolóniakon sikerrel üzhető kizsákmányoló művelés lehetetlensége, mert nincs olcsó nyersanyag és olcsó, járamba hajtható munkaerő, —nincsen rengeteg, gazdag érctömeg.

Nem csoda, ha a hazai viszonyokat nem ismerő, azokhoz nem alkalmazkodó idegen fentiek után csakhamar észreveszi, hogy beruházott nagy tőkéje nem bír kamatozni s a bányába vetett vérmes bizalma megrendülven, tőkéjét mentendő, a föltárásokat elhanyagolja s a dus közöket lefejtve — menekül.

Hazai szakembereink ismert óvatosságukkal el tudják kerülni az I. alattiakba való beugrást s 3. alattival szemben szerény, takarékos üzemet teremtenek. Hogy ennek dacára hazai tőkénk annyira tartózkodó a fémbányákkal szemben s több esetben nem is tud boldogulni, annak oka többnyire a 2. alattiban keresendő.

Az ércelőfordulások a képződés természeténél fogva igen félreeső, nehezen megközelíthető hegyekben lépnek föl. A nehéz terepen a földolgozó-művekhez — kohóhoz — költséges szállító berendezéseket kíván, melyeket vagy elégtelen tömegmennyiségénél, vagy kisebb értékénél fogva ritkán bír fedezni.

Az értéket erősen befolyásolja kohóink drága üzeme, illetőleg az alacsony beváltási ár, melyen a bányásznak bármilyen kedvező szaktevékenysége megtörik. Sajnos, pontos számítási adatokat nem tudok közölni, de megvilágítom ezt egy példával. Egy bányavállalatunk 20—30 gramm tonnánkénti arany tartalmu kénkovandját, illetőleg pörkjét itthon nem képes hasznosítani s azzal a Rajna mellé kénytelen menni. Pedig itthon mennyivel közelebb van kohónk, amely kén-t is (sziciliaiból) fogyaszt, aranyat is olvaszt.

Ilyen viszonyok mellett nem csoda, ha számos más körülmények között értékes, prosperálásra alkal-

*) Az angolok mentségére szolgáljon, hogy e vállalat az érc nem hasznosítható arany-tartalmát kénytelenségből veszni hagyja s a bányaterményt mint kénkovandót hasznosítja.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

mas bánya nem kaphat életre, különösen áll ez az aranytartalmu kénkovandos érceinkre, melyek cyanid lugzásra nem alkalmasak s aranytartalmukat csakis olvasztással lehet kikapni. Ugyancsak a kohósításon mulik némely réz- és horganybányánk jövedelmezősége, mert kohóinkban erre nincsen mód, érc-tömegük pedig nem akkora, hogy saját kohók építését realizálhassák, pl. Balánbánya, Zám stb.

Nem értek a fémkohászathoz s így nem tudom, nem ismerem annak bajait, csak látom azt, hogy míg a bányásztechnika hazánkban annyira előrenyomul, hogy alig van bánya, ahol a gőz-, villam-, süritett levegő- vagy gáz- stb. motorok a bányász célját: az olcsóbb, tömegesebb termelést ne szolgálják, addig fémkohóink nem jönnek a bányák segítségére, azok élőképességét elő nem mozdítják, követelményeikhez nem formálódnak, mintha csak az örök állandóság jelképezését tüzték volna ki céljuknak, holott rohamos léptekkel közeledik az idő, amidőn a bányász az aviatikában új segítő társat kap, melynek segítségével a legexponáltabb fekvésű bánya terményeit a legrövidebb uton röppitheti a kohó gyomrába, de csak akkor, ha ez — olcsóbban fog emészteni.

Ennek a módját kikutatni, megállapítani, lehetővé tenni, a fémkohómérnökök feladata s a feladat megoldása a magántökéé, mert az államra úgy mint eddig, ezután sem lehet támaszkodni.

- s - s.

HAZAI HIREK.

Az állami bányászat egy negyedéve

A pénzügyminisztérium március végén tette közzé kimutatásait a magyar koronához tartozó állami pénztáraknál 1910. évi október hó 1-től december hó végéig előfordult bányászati bruttó-bevételekről, összehasonlítva azokat az 1909. évi hasonlóidőszak eredményeivel. Ez a következő:

Bevételek	Tényleges eredmény	
	1910.	1909.
	IV. évnegyedben	
Egyenes adók	114,051.229·63	96,661.234·51
Fogyasztási és italadók .	63,579.140·27	57,540.665·71
Határ vámkezelési átalány	404.000·—	404.000·—
Bélyeg	13,669.802·55	11,911.351·66
Jogilletékek	33,297.536·26	25,385.535·91
Fémjelzés	81.696·04	87.257·56
Sójjövedék	11,067.456·49	9,469.479·12
Bányaigazgatóságok	27.267·44	34.194·96
Fém- és opálbányászat	1,384.583·41	1,208.576·60
Fémkohászat	1,453.278·41	2,308.644·75
Pénzverés és fémbeváltás	5,042.406·95	9,196.095·54
M. kir. állami vasgyárak	21,344.456·85	22,431.863·18
Kőszénbányászat	692.494·01	1,318.294·44
Sótermelés	599.469·65	712.490·63
Bányailletékek	517.334·95	218.619·71
Kiadások		
Sójjövedék	1,610.204·82	1,489.019·95
Bányaigazgatóságok	577.961·93	239.560·42
Fém- és opálbányászat	1,810.047·29	1,156.796·52
Fémkohászat	1,971.816·31	2,112.912·74
Pénzverés és fémbeváltás	4,461.053·40	10,498.393·74
M. kir. állami vasgyárak	21,869.963·59	23,641.850·32
Kőszénbányászat	1,290.748·83	1,908.980·08
Sótermelés	732.490·26	755.680·68
Bányászati kegyuri terhek	39.766·32	51.543·76
Állami kőszénbányászati beruházások az 1909. évi XV. t.-cz. alapján	1,128.984·12	2,299.486·07

Jelentékenyebb bevételi többletek a következő kezelési ágazatoknál mutatkoznak: a sójjövedéknél 2,071.468·68, a kőszénbányászatnál 1,584.164·98.

Ellenben jelentékenyebb visszamaradások vannak: A pénzverés- és fémbeváltásnál jelentkező 5,824.580 K 88 fillér visszamaradást részben az ezüst árának hanyatlása, részben pedig az idézte elő, hogy 1910-ben a pénzítés is csekélyebb mérvben folyt, mint az 1909. évben.

Az állami vasgyáraknál mutatkozó 5,209,571 K 74 fillér kedvezőtlenebb eredményt az okozta, hogy a gyártmányok ára az 1910. év folyamán csökkent és mert általában a gyárak foglalkoztatása is kisebbmértvű volt. A gyárak csekélyebb mérvű foglalkoztatásának megfelelően azonban a kiadások is 4,448.899 K 40 fillér apadást tüntetnek fel az előző évi eredménynyel szemben.

A kiadási többletekből esik főképen: A fém- és opálbányászatnál jelentkező 2,014.481 K 39 fillér többletkiadás az anyagárak és munkabérek emelkedése mellett az által is idéztetett elő, hogy az 1910. évben nagyobb mennyiségű zuzóércz termeltetvén, a termelési, zuzási és beváltási költségek is megfelelően emelkedtek.

Áttérve az 1910. év IV. negyedének eredményeire a bevételek kedvezőbbek voltak, mint az 1909. év negyedében. Lényegesebb bevételi többletek a következő számadási ágazatoknál mutatkoznak: a sójjövedéknél 1,597.977·37, a bányailletéknél 298.715 K 24 fillér.

A lényegesebb visszamaradások a következők: A fémkohászatnál 855.366 K 34 fillér a visszamaradás s ennek oka az, hogy az 1910. év IV. negyedében egyes fémkohók üzemét korlátozni kellett, minek következtében a fémtermelés csökkent.

A pénzverés és fémbeváltásnál jelentkező 4,153.688 K 59 fillér bevételi visszamaradást az idézte elő, hogy ebben a negyedévben a bronzpénzverés szünetelt és az ezüsteladás, valamint az aranypénzítés is kisebb volt, mint az 1909. év IV. negyedében.

Az állami vasgyáraknál mutatkozó 1,087.406 K 33 fillér visszamaradás főképen a diósgyőri állami vasgyár kedvezőtlen foglalkoztatásának és az alacsony eladási áraknak a következménye.

A kőszénbányászatnál a 625.800 K 43 fillér bevételi csökkenés csak látszólagos és annak tulajdonítható, hogy 1910-ben ennél az ágazatnál a kettős könyvvizelési rendszer vezetett be, melynek folyamán olyan átfutó természetű összegek, melyek az 1909. év IV. negyedében bevételként mutattattak ki, az 1910. év IV. negyedében külön folyószámlán tartatnak nyilván.

A jelentékenyebb kiadási többletek a következők: 338.401 K 51 fillérnyi kiadási többlet mutatkozik a bányaaigazgatóságoknál, minek okai, hogy a petroleum és kálisóra bejelentett új zártkutatómunkák után nagyobb összegű felügyeleti díjak voltak fizetendők, nemkülönben, hogy a kissármási földgáz-forrás zórókészülékének beszerzése és elhelyezése, valamint új mélyfurások eszközlése tetemes költségeket okoztak.

A fém- és opálbányászatnál 653.250 K 77 fillér többletkiadás mutatkozik, melynek oka az anyagárak és munkabérek emelkedése mellett abban rejlik, hogy helyenként nagyobb mennyiségű zuzóércz termeltetett

és dolgoztatott fel, mint a múlt év hasonló időszakában, a miért a termelési, zuzási és beváltási költségek emelkedtek.

Végül megjegyeztetik, hogy az állami köszénbányászati beruházásokra az 1909. évi XV. t.-cikkkel engedélyezett hitelből 1,128.984 K 12 f vétetett igénybe ebben az évnegyedben.

Kitüntetések. Mint lapzártakor értesülünk, a király M ály Sándor min. tanácsosnak, a pénzügyministerium bányászati osztálya vezetőjének, a magyar nemességet adományozta. Ezúttal csak annyit jegyzünk meg, hogy ez a kitüntetés valóban egy évtizedes szorgos munkásság méltó elismerése, ami osztatlan örömet kelt az összes bányászati körökben, sőt azon is túl mindenütt, ahol M ály rokonszenves egyénisége ismert. Ugyanitt említjük, hogy Dr. B ö c k Hugó főbányatanácsos, a jeles selmeci professor, kitűnő érdemei elismerésül III. oszt. vaskorona rendet, V n u t s k ó Ferenc főbányatanácsosi címet és jellegget, B ö h m mérnök Sármáson, arany érdemkeresztet kapott. E királyi elismerésben benne van a pénzügyminister feltétlen bizalma e tisztviselői iránt. Mály a sármási földgáz megsejtője és lelkes felkarolója. Böckh a geológus, ki fáradhatatlanul felkutatja, Vnutschkó a buzgó ministeri refense és Böhm az összes intézkedések helyszíni végrehajtója.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminister a bányászathoz alkalmazott kezelési tisztviselők létszámában A n d r á s i József bányafelügyelőt kezelősegéd-tisztté nevezte ki.

Személyi hírek. Dr. Lócy Lajos, a budapesti földtani intézet világhírű igazgatója, kaposvári tudósítónk jelentése szerint, ott járt és a donnervárosi homokbányákat tanulmányozta, amelyekben a múlt év folyamán érdekes kőületeket találtak.

Uj tanársegéd. A m. kir. pénzügyminister dr. P a p p Simon tudományegyetemi tanársegédet a selmeczbanai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolához ideiglenes minőségben tanársegéddé nevezte ki.

Fillenz Zsigmond esküvője. Fényes esküvő volt a dohány-utcai templomban vasárnap. Fillenz Zsigmond, a Salgótarjáni köszénbánya r.-t. osztályfőnöke, Földiák Elvirával, Földiák Gyula és neje, szül. Temesváry Ilka leányával házasságra lépett. Nagy és díszes közönség zsufolásig megtöltötte a templomot. Ott voltak csetei Herzog Péter báró, vágújhelyi Hoffmann Sámuel és Vilmos, Ribáry Mór vezérigazgató, dr. Flederns főkonzul, a Salgótarjáni köszénbánya r.-t. egész igazgatósága és tisztviselőikara; képviselve voltak az összes bányavállalatok. A fiatal párt táviratban üdvözölték Kossuth Ferenc, Marx János s még sok százan.

Kolozsvár a bányakapitánysáért. 13. számunk első cikke a legélénkebb visszhangot keltette Kolozsvár egész társadalmában. A Kolozsvár fejlesztésében oly nagy érdemeket szerzett Szvacsina Géza udvari tanácsos, az ország polgármestereinek tiszteletreméltó doyenje, levélileg melegen üdvözölte szerkesztőnk és

Kolozsvár egész közönsége nevében köszönetét fejezte ki lapunk állásfoglalásáért. A város két képviselője, Kálmán Gusztáv kereskedelemügyi államtitkár és a fiatal, sokoldalú talentumáról oly előnyösen ismert gróf Bánffy Miklós is a legnagyobb figyelmükre méltatták cikkünket, valamint a városi hatóság, egyetemi tanácskar és a polgárság egész széles rétegei is. Az erdélyi egész bányatársadalom is megmozdul ennek nyomán. Közös feliratban fordulnak a pénzügyi kormányhoz, egyöntetűleg kérvén az erdélyi bányászati közigazgatás egyszerűsítése és megkönnyítése szempontjából, de bányavállalatok életbevágó érdekéből is a bányakapitányságnak Kolozsvárra való áthelyezését. Az ez értelemben szóló memorandumot díszes monstre-küldöttség szándékozik a pénzügyminiszter elé terjeszteni. A bányavállalatok mozgalmát támogatni van hivatva Kolozsvár városa és Kolozsmegye törvényhatóságának e tárgyban tartandó külön közgyűlése. Itt említjük meg azt, ami bennünket a legkellemesebben érint, az erdélyi bányavállalatoktól sorra kapjuk a legmelegebb és legőszintébb üdvözlő, köszönő és hálálkodó leveleket, ami lapunk állásfoglalásának legbeszédesebb igazolása.

Elszámolás a Mensa Academica céljaira befolyt adományokról. A főisk. „Segélyző-egylet” elnöksége hálás és őszinte köszönetének kifejezése mellett újabban a köv. adományokat nyugtázza. Hernádvölgyi Magyar Vasipar r.-t. és a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű r.-t. 200—200 kor. Selmeci evang. nőegylet, Soltz Gyula és neje, Felsőmagyarországi Bánya- és Kohómű r.-t. 50—50 kor. Fekete Lajos 25 kor. Hirschl Jakab, Király Ernő, Oszyaldt G. és fia 10—10 kor. Dr. Wagner László 2 kor., a Magyar Általános köszénbánya társulat 200 kor., Északmagyarországi Kőszénbánya és Ipar-társulat r.-t. 100 kor., Erdélyi bányatársaság 50 kor., Müllner Adolf, Bundt Károly 10—10 kor., Haverla József, Velics György, Einhorn Simon és Dr. Tandlich Ignác 5—5 kor., Borhegyi István 4 kor., Baumerth J. 2 kor. A mai napig beérkezett adományok összege 3073 korona.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága f. hó 1-én tartott ülésében megállapította az 1910. üzletév mérlegét és elhatározta, hogy az április 27-én tartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 5,806,355.24 K bruttó-nyereségből (442,896.38 K-val több a múlt évinél) értékcsökkenési tartalékra 1,700.000.— K (+90.000.— K), az általános tartalékra 550.000.— K (+50.000.— K), külön adományul a tisztviselők nyugdíjalapjának 30.000.— K (változatlan), a bányatárspénztáraknak 60.000.— K (változatlan), munkásjeléti tartalékalapra 100.000.— K (— 100.000.— K), az igazgatóság és a tisztviselők alapszabályszerű jutálékára 385,889.72 K, 80.000 drb. részvény 30 k o r o n á s o s z t a l é k á r a 2,400.000.— K fordítassék (a tavalyi osztalék 27 kor. — 2,160.000.— volt), míg a fennmaradó 580,465.52 K további leírásokra használtassék, végül a múlt évről elővezetett 897,687.86 K nyereség-áthozat változatlanul új számlára vitessék át. A z 1910. évi mérleg a következő adatokat tünteti fel: V a g y o n : Bányabirtok 12,278.154.05 K. ingatlanok, felszerelések és anyagok: a) telkek és épületek, gépek

**KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVEZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEK BEN :**

**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

lettárak 28,286.817.57 K., b) üzemi anyag és bányafakészletek, erdőkezelések és fogyasztási cikkek 747,650.87 K., c) szén, brikett és mészke készletek 41,157.29 K., összesen 29,075.625.73 K.; pénztárak és értékpapírok: a) pénztári készletek 342,543.38 K., b) betétek pénztáratvezetéseknél 5,104.093.99 K., c) értékpapírok 2,945.176.08 K., d) Nyugatmagyarországi kőszénbánya r.-t. részesedése 1,902.666.11 K., e) küldvények 62.111, — K., f) idegen letétek és óvadékok 230,171.30 K., összesen 10,586.761.86 K.; adósok: a) szénadósok 4,782.152.85 K., b) átmeneti adósok 267,382.09 K., összesen 5,049.534.94 K., nyugdíjalap számla 1,125.054.54 K., elsőbbségi kölcsön árfolyamkülönbözet számlája 601,118.27 K., Végösszeg 58,716.249.39 K. **T e h e r:** Részvénytőke 80.000 darab részvény 200 K.-val 16,000.000. — K, 4½% elsőbbségi kölcsön 10,326.147.25 K, tartalékok: értékcsökkenési tartalék 11,946.344.47 K, tartalékalap 3,066.200. — K, Tőketartalékalap 6,000.000 — K, kétes követelések tartaléka 100.000. — K, tartalék az elsőbbségi kölcsön szolgálatára 250.000. — K, külön tartalékalap 300.000. — K, munkásjóléti tartalék 565.000. — K, összesen 22,227.544.47 K, hitelezők: nyiltszámlán 1,880.226.34 K, átmeneti hitelezők 1,290.956.07 K, hátralékos bányászberék decemberre 310,592.18 K, felvételten kötvények 6184.75 K, felvételten osztalék 934. — K, elsőbbségi kölcsönünk 1911. február 1-én esedékes függő kamatai és járuléka 313,661.93 K, idegen letétek és óvadékok 230,171.30 K, összesen 4,032.726.57 K, nyugdíjalap 1,125.788. — K, nyereség mint egyenleg 5,004.043.10 K. Végösszeg 58,716.249.39 K. **N y e r e s e g é s v e s z t e s e g - s z á m l a:** Tartozik: értékcsökkenési tartalék — leírások 1,700.000. — K, elsőbbségi kölcsön kamatai és járuléka 577,492.33 K., adók, üzleti költségek és fizetések 1,043.284.70 K, tiszta jövedelem: nyereség-áthozat az 1909. évről 897,687.86 K, az 1910. év tiszta jövedelme 4,106.355.24 K, összesen 5,004.043.10 K. Végösszeg 8,324.820.13 K. **K ö v e t e l:** Nyereség-áthozat 1909-ről 897,687.86 K, kamattjövdelem 198,741.32 K, a bányák bruttó hozama 7,228 390.95 K. Végösszeg 8,324.820.13 K.

Uj bányavállalat. A szilágymegyei Tihó községben — mint ezt dési tudósítónk jelentései nyomán már közöltük — szénre bukkantak Rottenberg Mór és Mihály ottani lakosok. E kőszénterületek kiaknázására és értékesítése céljából 500.000 kor. alaptőkével részvénytársaságot alakítanak Désen. A részvények tulajdonosai, Rottenberg Mór és Mihály jegyzik. Több részvényt jegyeztek eddig Fehérváry Jenő, Besztercenaszód megye főispánja, br. Pöllnitz Károly, Gáll István, Arady Károly, Schönfeld Ákos, dr. Weisel Ernő stb.

Zártkutatmányok és kutatási engedélyek. Az oravicai bányakapitánásnál az alábbiak kutatási engedélyt nyertek: Dragomir János és társai, Jeremia Péter és társai, Mocsonyi Péter, Zsigmondy Árpád okl. bányamérnök, Dancea Lucian és Milostyán Tódor és társai. Zártkutatmányokat jelentettek be: Wesphalen Viola Tomesten, Niagul Miklós Uj-Szadován, Wittak János Bozovics és O-Sopot községben, Mocsonyi Péter Kápolnáson, Milostyán Tódor és társai Ném. Gladna községben.

A Magyarhoni földtani társulat április 5-én, szerdán d. u. 5 órakor a m. kir. Földtani Intézet előadótermében dr. Schafarzik Ferenc műegyetemi tanár elnöklésével szakülést tartott. Az ülésen dr. Koch Andor egyetemi tanár, a budai hegységben tett újabb geológiai és paleontológiai megfigyeléseiről értekezett. Koch Antal fölfedezte, hogy a Törökvész-dűlőben kiemelkedő sziklás orom dolomitból van, azonkívül a dachsteini mészben fölfedezte a Megalodus ampezzanus nevű óriási kagylókövületet, amely mint egykori tengeri szirénfajnak a maradványa, élénk világot vet

az oligocénkoru tengernek állatvilágára. A második előadó: dr. Pávay-Vajna Ferenc rendes tag volt, aki a Marosvölgy kialakulásának történetéről és a piski-lippai szakasz harmadkori és diluviális üledékek geológiájáról értekezett. A szakülés után választmányi ülés volt, amelyen dr. Papp Károly titkár jelentette, hogy Böckh János szobrára megindított gyűjtés szép eredménnyel jár. Végül a társulat részvétét fejezte ki Stefanescu Gergelynek, a román geológusok nesztorának elhunytá felett.

A Hitelbank rézbányái. A Magyar Általános Hitelbank a dobsinai rézbányák életrekeltésével határozottan a legjobb szolgálatokat fogja tenni a magyar fémiparnak. Nagyobb közgazdasági látókörnek adta tanujelét épp így a fiumei ólomkohó létesítésével is, amelyek együtt lendületet fognak adni a pangó s szinte már hitelétvesztett magyar fémiparhoz és fémkohászatnak. Dobsina körül — mint tudósítónk jelenti már erősen megindult az élet a Hitelbank új alapításával. Megkezdődtek a feltárások, a megvásárolt elhagyott bányák megnyitása, az építkezések, amelyeket Wohl Lajos energikus közreműködésével Dick igazgató vezet. A nagy feltárómű tervei már készek, sőt már az is nyilvánvaló, hogy gépészeti berendezését a magdeburg—buckaui Krupp-Grusonwerk szállítja. Az új vállalat más bányabirtokot nem szándékozik szerezni, egyelőre csakis a szerződése tárgyát képező Kóburg hercegi érc kitermelését és hasznosítását tartja szem előtt.

Uj szabadalmak. 51861. lajstromszám. Thiel Ottó mérnök Landstuhban. — Uj konverter eljárás. XII/e. oszt. 1910. ápr. 25-én. — 51889. lajstromszám. Kaluscha István mérnök Lublinban. — Munkadarab patkók készítésére és hengerlómű annak előállítására. XII/e. oszt. 1909. aug. 5. — 51880. lajstromsz. Hess Károly Albert gyárigazgató Krieglachban, Mayer Károly munkavezető Karlshutteben és Müller Ottó főmérnök Trzynietzben. — Pneumatikus hidraulikus hengerállítóberendezés önműködő rugalmas tehermentesítéssel XII/e. oszt. 1910. jun. 24.

Halálozás. Adámosi Ferencz nyugalmazott m. kir. sóbányahivatali mérnök, rövid szenvedés után, 73 éves korában meghalt. Adámosi Govasdián bányagyakornok, majd kiségitő volt a bányászati főiskolán, azután több helyütt, végül Désaknán mint sóbányahivatali pénztári ellenőr és bányamérnök-ellenőr működött. Majd nyugalomba vonult.

Branyicska. Ebben a hidjáról szomorú nevezetességre szert tett hunyadmegyei falucsában székel a „Branyicska-Boozai márványipar r.-t.,” amely 200 ezer koronás alaptőkéjét huszezer k.-val volt kénytelen leszállítani. Hét esztendővel ezelőtt alakultak 50 esztendőre, de bizony, ha így megy tovább is az üzlet, aligha érik meg az 50 esztendőt.

A kaposvári márványbányák örvendetes haladásáról tesz tanuságot a társaság mérlege. Az 1909. év folyamán másfélszázezer korona veszteség 1910-ben a hatodára szállott le, ami erős kilátást nyit arra, hogy ez évben már nyereséget fog kimutathatni. A társaságnak a 360.000 korona alaptőkéen kívül csak mintegy 30.000 k.-nyi tartozása van, amivel szemben csak activ adósok 35.000 kor-val szerepelnek a mérlegben, magát az alaptőkét pedig productiv befektetések képviselik a mérleg baloldalán.

Baleset a kőbányában. Tarczali György 53 éves munkás, mint Szombathelyi tudósítónk táviratozza, a sághegyi kőbányában egy kiálló sziklából követ akart

feszíteni. Az öreg ember feszítés közben elszédült és lezuhant. Esés közben fejét odaütötte a sziklához és eszméletlenül terült el a földön. Állapota súlyos.

Földgáz mindenütt. Amióta a sármási gázkut „dolgozik”, minden kutfuró gázra akar lenni víz helyett. Az ország minden részéből hallani, hogy hol itt, hol ott buggyant fel gáz üdítő víz helyett. Már a dunántulon is gázt sejtjenek mindenfelé. A minap Somogyban kelt híre egy gáz-forrásnak, most meg Baranyából hírlík, hogy Harkányon kell földgáznak lenni, még pedig nagy mennyiségben, de ezeknek nagyobb részét elnyeli a víz s mint kénes forrásvíz kerülnek a felszínre. 1823-ban, amikor a siklósi uradalom s Harkány tulajdonosa, Batthyány Antal gróf, a harkányi rétség vizeinek lecsapolása végett árkokat ásatott, a felszabaduló földgázok elárasztották az egész lapályt s a kénes források megnyilottak, melyeknek gyógyító hatását az ott alkalmazott munkásokon tapasztalták ki. Azt mondják, hogy Harkány alatt a talaj tele van földgázzal. Ez kétségtelen, de az is bizonyos, hogy ezek a gázok világításra vagy hajtóerőre nem alkalmasak. Itt említjük meg, hogy Csanádapácán már hat éve dolgozik a földgáz. Akkor történt ugyanis, hogy gőzmalmot épített a csanádapácai jegyző. A malomhoz szükséges vizet egy artézi kútból szándékozott venni. Legnagyobb meglepetésére az artézi vízzel együtt földgázt is nyert, melyet Pfeiffer műegyetemi tanár megvizsgált és megállapította, hogy a kut óránként 12.000 liter gázt szolgáltat, melynek segítségével egy nyolcvan lóerős mórtort tartanak üzemben, ezenkívül a világítást is a földgáz adja. A malmot már hat év óta tartják földgázzal üzemben, s hogy mily nagy a gazdasági értéke, bizonyítja, hogy a malom tulajdonosa évi 18.000, tehát hat év óta több mint 100.000 koronát takarított meg, mint olyan összeget, melyet tüzelőszerre adott régebben ki. — Az eszéki alsóvárosban vízvezeték részére furnak kutakat. Furás közben ott egy Vrdnikről érkező jelentésünk szerint ugyanazon jelenségekkel találkoztak, mint Kissármáson. Oly erővel tört elő a földből a gáz, hogy egy munkást három méter távolságra röpített. A rendőrkapitány, főmérnök a helyszínén földgáz kiömlését állapították meg. Cutukovic főmérnök megállapította, hogy az ott kiömlő gázmennyiséggel nemcsak Eszék városa közvilágítása, hanem az összes gőzkazánok fűtőanyag szükségletét is fedezni lehetne. Táviratilag tettek jelentést a pénzügyminiszternek, szakember kiküldését kérve. — A kassai gyakorlótér közelében évekkal ezelőtt kut furása alkalmával explózió történt, a melynek akkor nagyobb fontosságot nem tulajdonítottak. Most kitűnt, hogy azt a földgáz okozta. Több helyen itt a környéken vannak földgáz ömlések, amelyek meggyújtva, sárgás lánggal égnek. Az esetről a földtani intézetnek és a pénzügyminiszternek is jelentést tettek.

Egy bányamester karrierje. A rendesen kitűnően értesült Pécsi Napló értesülése szerint a Nobel-féle bécsi dinamitgyár, melynek ezideig Pozsonyban volt a

főoktelepe, május 1-én Budapesten műszaki és kereskedelmi képviselőket állít föl, melynek vezetésére a bécsi igazgatóság a szászvári bányák jeles szakemberét, Csermák Sándor bányamestert hívta meg, aki mint robbantási technikus fogja a budapesti képviselőket vezetni. Csermák Sándort, aki Csermák Alajos nyugalmazott bányatelepi tanítónak fia, ezen meghívással nagy megtiszteltetés érte, mivel azt csakis képességének köszöni, melyeket a világcég most a maga javára akar hasznosítani, amikor oly felelősségterhes állásba hívja meg a bányamestert, aki működését a pécsi bányaműveknél kezdte meg. Távozását Szászváron is sajnálják fölöttesei, másrészt örvendenek annak, hogy a kipróbált munkaerő most oly szép állásba emelkedett, melyet már április elején el kell foglalnia. Bizonyosra vesszük, hogy működésével meg is fog felelni a hozzá fűzött reményeknek.

Rablás egy bányából. A veresvizi aranybányában vasárnap éjjel betörték és értékes aranyérmeket vittek el. A lopás úgy történt, hogy behatoltak a veresvizi bányába és három vasajtót dinamittal fölrobbantottak. Az ajtóban álló ór felé dinamitot dobtak, úgy hogy az órnak menekülni kellett.

Mulatságok. A lónyai egybegyűlt bányász ifjuság, mint lapunknak Petrozsényből jelentik, április 16-án (husvét vasárnapján) a Sráil-féle vendéglő összes termeiben műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj: családjegy (3 személyig) 2 kor. 40 fill., személy-jegy 1 kor. 20 fill. A tiszta jövedelem 10%-át a lónyai róm. kath. templom javára fordítják. Kezdeté este pont fél 8 órakor. Felülvezetéseket közönnettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

Új robbanó anyag. A Nobel-féle dinamit-részvénytársaság, mint ezt lapunk párisi levelezője írja, az ottani Chedit-társasággal együtt meg akarja vásárolni Ausztria-Magyarország, Románia és a Balkán-államok számára a Chedit szabadalmát. A Chedit egy olcsó és erős hatású robbanóanyag, melyet most a Nobel-társaság osztrák és magyar gyáraiban fog gyártani.

A téli fürdőevad a budai Szt.-Lukácsfürdőben. Március hóban számosan keresték fel külföldről és bel-földről a Szt.-Lukácsfürdőt, melynek forró-meleg kénes forrásai és természetes ásványiszapfürdője különösen az átmeneti időszakban alkalmas a fürdő gyógykezelésre. A jelenlegi átmeneti időszakban, mely a nyári időnyt megelőzi, a teljes téli berendezések változatlanul fentartatnak a fürdővendégek és a gyógykezelések biztosítására.

KÜLFÖLDI HIREK.

A gyémánt felismerésének egyszerű módja. A gyémántnak, mint általában minden drágakőnek, gombamódra szaporodnak az utáztatái. S míg Plató korában, ki először említi a gyémántot, talán nyoma sem volt az utáztatoknak: addig ma már az üvegfedeles szekrényekben bizonyítva több az utáztatok, mint a valódi gyémántok száma. Nem érdektelen ez utóbbiaknak néhány könnyebb felismerésmódját megismerni. Már id. Gaius Plinius említi „Historia Naturalis“-ában, hogy a kőmetszők gyémántszemecskéket foglalnak vasba, s minden nehézség nélkül metszenek velük más lágyabb anyagokat. Ma hasonló célra használják az

**TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZARÓLAGOS RAKTÁR:**

**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

üvegesek, kik szintén a legnagyobb könnyűséggel hasogatják gyémántjukkal az üveglapokat. Ez volt ismertető jele a valódi gyémántnak. Csak hogy sokan félremagyarázzák ezt a jelt. Azt mondják ugyanis, hogy amely kő az üveget karcolja, gyémánt. Ez a fölfogás a tapasztalatok szerint teljesen téves. A gyémánt nem karcolja, hanem metszi az üveget. S míg más kövek karcolása után az üveget a legritkább esetben lehet csak a karcolás helyén kettétörni, addig az üveg a gyémánt metszésének helyén szépen kettéváltható. A gyakorlott szem sokkal hamarabb itél a gyémánt csiszolásának módjából. Minthogy a gyémántot rendszeren suly szerint árulják, világos, hogy a gyémántkőszőrülők főcélja, hogy a terméskőnek mennél nagyobb részét értékesítsék. Az utánzatoknál nincs szükség takarékoskodásra, éppen ezért a legszabályosabb formát választják ki, amikor kiköszörülik őket. Általában más módszert használnak az aranyművesek. Kis reszelővel próbálják ki a gyémánt valódiságát, mely az utánzatokat rendszeren végigkarcolja. Amde ez az eljárás sem elég biztos, mert a gyémánton kívül több más anyagot sem karcol meg a reszelő. Egy másik egyszerű módja a gyémánt kipróbálásának az ugynevezett „vizcsepp próba”. E módszernél a gyémántnak jól megszáritott és tisztára törölt felületére kis vizcseppeket helyeznek. E cseppecskéket a valódi gyémánton tühegygel tovább gördithetjük, míg az utánzatok felületén, továbbgördítéskor szétfolynak. Vannak azonban még más eljárások is: Igy ha a valódi gyémántot pohár vízbe dobjuk, fehér színűnek látjuk, míg az utánzatok színe rendszeren összefolyik a víz színével. Ha fehér alapra rajzolt fekete pontra nagyítóval nézünk gyémánton át, akkor e pontot teljesen tisztán látjuk, míg ha a gyémánt utánzat, akkor a fénysugaraknak egyenlőtlen törése következtében a pontot lemosódottak, megtörtnek látjuk. Ha a gyémántot fán vagy fémen dörzsöljük, akkor, föltéve, hogy előzőleg elektromos ivfény hatásának volt kitéve, a sötétben foszforeszkál; az utánzatok ellenben nem foszforeszkálnak. Sokkal biztosabb a következő két módszer. Ha a megvizsgálandó kőre floursavat cseppentünk és ez a kőre nem hat: akkor gyémánt, ugyanis a floursav minden utánzott gyémántot megtámad. Vagy vonjuk be a követ borax-péppel, spirituszlángon melegítsük meg jól s hirtelen dobjuk be hideg vízbe; a gyémánt e tűz- és vízpróba után is épp marad, míg az utánzat darabokra hasad.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

Bányai igazgató. Hogy lapunk nem mulhatja felül önmagát, azt az egyet mégse hiszszük. Mi tudjuk ugyan, hogy nagy munkát végeztünk eddig is, de másrészt érezzük, hogy még nagyobb van előttünk. Az a „lelkesezés, öröm, bámulat” és spontán elismerés, ami becses leveléből kiárad, meggyőz bennünket arról, hogy érzelmi őszinték. Viszont legyen meggyőződve arról, hogy minket semmi más nem vezet, mint a bányász-társadalom üdve és az ő érdekükben a vállalatok prosperálásának tőlünk télhető előmozdítása. Hogy Ön minket erre a legalkalmasabbnak tart, ez reánk mód-

felett hízegő és csak örülni tudunk, ha tekintélyes és vérbeli bányásztól halljuk, hogy „A Bánya” virágzása a magyar bányák és vasművek virágzásának és a magyar bányászok és kohászok társadalmi és kulturális fejlődésének hü tükre. Köszönet a gondolatért is Önnek, hogy a maga részéről még agitatively tenni is akar „A Bányá”-ért, hogy — mint Ön mondja — egynémely sohase olvasó, „ostobául” elfogult embernek érthetetlen és megokolhatatlan ellenszenvét legyőzze. Mi nem tudunk ily ellenszenv létezéséről, amint nem tudunk az Ön baráti érzelmeiről. És ha száz háborúnál jobb egy rossz béke, akkor mi megfordítva e mondást, állítjuk, hogy egy ilyen barát általános emberi értékben többet jelent, mint száz olyan férfiú, akiket Ön fentebb oly tömören jellemez. Bár mi nem hiszszük, hogy volna X. kir. tanácsos uron kívül még kettő. Ezek aztán összecücsülhetnek rólunk elmélkedni, hogy abban az egyben legalább igazuk legyen, hogy tres faciunt collegium.

C. Kolozsvár. Külön levél megy. Megtiszteltetésnek veszem és vállalnám.

P. G. urnak Szászváros. Ha az előző üzenetünket olvassa, már ez is feleletszámba mehet. Csodálkozunk azon, hogy az Urikány-Zsilvölgyi-nél akadhat olyan valaki és még hozzá a fiatalabbik generációból. Csodálkozunk a legnagyobb mértékben. Ezek az urak a világtól alighanem elmaradtak. Nem írta meg, hogy a központban szolgálnak-e, vagy a bányatelepeken. A név nem érdekel most bennünket, de mondja meg az uraknak, hogy aféle tények, a dolog természetét tekintve csak vezető-állásban lévő urak ellen követhetők el, ha már egyáltalán elkövetettnek. Ha központi emberek, akkor akár Fuchs vezérigazgató, akár Vida igazgató (ugyebár a legelső?) bizvást jól megmossa a fejüket. Ha a telepeken szolgálnak, Krizkó Bohuslav műszaki vezérigazgató véleménye ugyebár elég competens lesz nekik. Sőt a Hitelbank lévén az Urikányi társaság védőszentje, ajánljuk referenciául Ullmann vezérigazgató urat épp oly bátran, mint báró Kornfeld Pál urat, akik mind a ketten — nyugodtak lehetnek efelől az urak — szókimondó, jellemes férfiak és ily eseteknek csak sejtése esetén is éppenséggel nem titkolnák véleményüket. Gyerekesség az egész, amivel nem érdemes foglalkozni.

S. S. Budapest és H. G. A magyar bányászok és kohászok csak büszkéek lehetnek arra, hogy oly perfect iróik vannak, mint önök. Csak az rosszalandó, hogy oly elvettve szólalnak meg. Ilyen pennák erkölcsi kötelessége az irányítás vállalása. Nehéz feladat ugyan oly erős elfoglaltságu férfiúknak a pennaforogtatás, de azt hisszük, ez élvezet is egyrészt. Mi a magunk részéről a legnagyobb készséggel nyitjuk meg hasábjainkat még olyankor is, ha nézeteink netán nem egyeznének.

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET
GARVENSWERKE WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

gyárt mint különleges-
 séget és legnagyobb rak-
 tárt tart épület- és dia-
 phragma-szivattyukban

(B. 96/443/46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

F. S. Selmezbánya. Egészen nyugodtan tessék csak hivatkozni továbbra is. Megeshetik, hogy helyszüke miatt kiszorul, de pótoljuk.

Kisvasutas. Majd utánanézzünk, csakugyan 900 mm-es nyomtávú-e az a vasút? Mi azt hisszük, hogy csak 750. Ez a szokásos az ön branche-ában.

S. F. Szurdok. A válogatott, illetőleg rostált vassalaknak értékét a benne netalán kimutatható rondító anyagok Cu. S. sib. befolyásolják. Általánoságban 100 kg. vassalaknak értéke ab vagon, egyenlő a garantált vastartalom (Fe.) szorozva 1.5–2 fillérrel. Pl. tiszta (rondit. ment) vassalak ab feladó állomás 1 q értéke = 45 %, Fe × 2 fillér egyenlő 90 fillér. Természetesen ennél az egységár több, vagy kevesebb lehet. A szállítási költségekre vonatkozólag sziveskedjék a teheráru pénztárhoz fordulni.

P. K. Budapest. Füzetét nem kaptuk meg.

SZULTÁNFORRÁS

**BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.**

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és
Kivitel R. T.”-nél, Budapest. — Telefon 162–84.

(2720 41. 17.)

Mezőgazdasági

erdő-, bányauzemekben kiválóan alkalmas gőz-teherautomobil alig használt állapotban kedvező fizetési feltételek mellett jutányosan eladó. Válasz „Gőzterhekocsi” címre a kiadó-hivatalba.

(B) 2121 | 557, 16)

Üzemvezető,

csetleg főaknász állást keres józan életű nő, szorgalmas és megbízható, ugyanilyen minőségben most szolgáló végzett bányaiskolás, kinek 12 évi gyakorlata van szén- és ércbányaszatban és sujtóléggel küzdő bányákban. Jártas ügy mérési, mint adminisztratív teendőkben. Beszél magyarul, némelyül, több szláv nyelven, azonkívül részben románul. Kimegy külföldre is, legszívesebben tengerentul. Szives megkereséseket „Jó szerencsét! 27” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kér.

(B. 3625 | 563, 14.)

The Peat Coal Investment Co. Ltd. londoni cég „Eljárás és készülék folyadékokkal kevert anyagok (tőzeg, fahulladék, porrá tört csont elszénesezése illetve elkoszosítása) hevítésére” című, 28971 számú magyar szabadalmát eladni, illetve gyártási engedélyt adni óhajt. Fölvilágosítást adnak: Neufeld Ármin és Fenyő Henrik Budapest, VIII., József-körút 8. szám.

(B. 710 | 564 | 14.)

1911. évi 628. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az abrudbányai m. kir. bányá- és fémbeváltó-hivatal verespataki bányaszertárába legkésőbb folyó évi június hó 15-ig beszállítandó 60 (hatvan) métermázsza kétszer finomított repce olaj, melynek szállításiára folyó évi

május hó 6-án délelőtt 9 órára

nyilvános versenyárgyalás hirdettetik.

Vállalkozók egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat, fenti határidőig „Repce olaj szállítási ajánlat” felirással, az alulírott m. kir. bányá- és fémbeváltó hivatalhoz nyújtásuk be.

Ajánlatokhoz 2 (kettő) üveg repce olaj minta melléklendő és bánatpénz fejében a szállítási összeréknek 5 (öt) százaléka készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, ezen hirdetés számára való hivatkozással az abrudbányai m. kir. bányá- és fémbeváltó hivatali pénztárnál helyezendő. Az ajánlott ár az ajánlatban a verespataki kir. bányaszertárba való szállítással együtt métermázsánként tiszta olajat számítva netto súlyban (hordó ingyen) teendő és számjegyekkel és betűkkel világosan kiírandó.

A szállító az olaj hazai származását a szállítás alkalmával hitelesen beigazolni tartozik, és az árlejtési ajánlatban is határozottan kiteendő, hogy hazai repce-olajat fog szállítani.

Ha a beszállított olaj a beküldött mintának meg nem felel, az áru a szállító cég rendelkezésére bocsátatik.

Az elfogadott ajánlathoz mellékelte bánatpénz a szállítás befejezéseig mint ovadék vissza lesz tartva.

Megjegyeztetik, hogy a zalatnai vasuti állomástól a verespataki kir. bányaszertárig való szállítást kívánatra az alulírott kir. bányá- és fémbeváltó hivatal is közvetíti és pedig göngysúly métermázsánként 2 (kettő) koronával.

Elkésve beadott vagy hibásan kiállított ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, az oda ítéles az árlejtés után az érdekelt feleknek tudomására haladéktalanul hozatik.

Abrudbánya, 1911. évi április hó 2-án.

(B. 672, 564 | 14.)

M. kir. Bányá- és fémbeváltó hivatal.

RUGGYANTÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ ÉS ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBÍZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLÍT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.